

Pečnina v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četiri leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se začnajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krono.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroška cesta št. 3. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

19. številka.

Maribor, dne 18. februarja 1921.

Letnik XIII.

Iv. I.

Krinko z obraza!

Stara, toda vedno več ali manj vspešna goljufija tatov je, da zasačeni bežijo in kričijo: „Primité tatú!“ Tudi jugoslovanski lažidemokracije se najraje in žal tudi uspešno v javnosti poslužujejo tega tatinskega sredstva ter govornijo in pišejo o nas in o vseh svojih nasprotnikih kot o državi sovražnih, subverzivnih elementih. A potegajmo tem političnim sleparjem naše javnosti enkrat pošteno krinko z obraza!

Pribičević, krušni oče lažidemokratske stranke, do sedaj ni prav nič drugega pokazal, kakor to, da je verni učeneo oholega in krutega Madžara Tisze kot njegov zvesti bivši „hazza tisz“ (t. j.: patrijot). Kot minister notranjih zadev je zasejal s svojim policijskim režimom splošno nezadovoljnost pri nas, na Hrvaškem in posebnost na Srbskem, kjer niso bili navajeni naravnost Meternichovskih absolutističnih policijskih metod, kakor jih je uporabljal Pribičević.

Kot minister prosvete pa je ta človek odpravil katoliškim Bunjevcom — verski pouk v višji gimnaziji, prepredil verski pouk katehetom v ljudski šoli ter ga dal brezverskim ali vsaj indiferentnim posvetnim učiteljem. Pri nas na Slovenskem je zaukazal gojiti protiverske liberalne šolske vzgoje in je vzel ljudskim strankam ter krščanskim staršem popolnoma ves vpliv na višji šolski svet. Ti krščanski davkoplačevalci pač smeš plačevati, toda besede nimaš nobene pri šolskih stvarih: tam odločujejo liberalni učitelji in liberalni profesorji in ljubljanski liberalni magistratovci; ti moraš samo molčati in plačevati!

Cvet slovenskega mlajšega liberalizma je dr. Kramer z dr. Žerjavom. V svoji častihlepnosti je brez potrebne političnega znanja, brez administrativne izkušenosti in posebej brez potrebne solidnosti zasedel ministrski stolec in bil minister za konstituantno in za trgovino. Mimogrede tudi za pravdo, da je regentu predložil svojega vrednega druga Žerjava regentu v pomiloščenje od obsodbe zaradi agromerkurjevstva. Kot minister za konstituantno in izjednačenje zakonov je pač potegnil milijone za sebe, in za svoj urad, ali od sebe ni dal niti najmanjše lige; pač pa je vsak večer zlorabljal brezplačno po 1—1½ ure državni telefon, da je klepal z g. Žerjavom zmiraj nove politične hudobije proti dr. Korošcu in naši stranki, namesto da bi delal. Tako je ovrhal povrh še naše ljudi. To je bil ves uspeh njegovega ministrovanja.

Se gršo vlogo je igral, ko je bil minister za trgovino in industrijo. Izvoznikarstvo je bujno cvetelo, verižniki z mandati in brez mandatov so se bogatili, ljudstvo pa je zastoj čakalo v bedi in pomanjkanju odpadci. Protič in Ribarac sta izrekla nad tem Kremerjevem delom strašno obsodbo, in Kramer jo je moral požreti v svojo in Slovencev sramoto.

Kakor lačni volkovi na svoj plen, so po prevratu planili naši mladi liberalni advokati na institucijo sekvestrov ter grdo kompromitirali ugled mlade države in njene uprave. Zgodilo se je, da so starejši odklanjali to umazano politično početje liberalnih Kukovčevih pristašev.

Prav čedno vlogo je igral tudi V. Marinkovič v znani subotiški milijonški aferi! Zakaj se ne objavijo rezultati preiskave parlamentarne komisije, da se opere in vidi v pravi luči ta demokratski velmož?

Ali naj opisujemo umazane strankarske finančne in davčne praktik, bivšega finančnega ministra V. Veljkoviča, kateremu je čital levite ministri dr. Velizar Jankovič in je Protič ogorčeno ožigossal njegovo poslovanje, da je na „prevaran način“ oskodoval

In zopet naša severna meja.

Peče nas, da je naša meja od Sv. Luha do Mure tako nesrečno določena, a zdi se mi, da zopet preveč stikamo za krivci v naši delegaciji pri razmejitveni komisiji. Kajti tej so roke silno vezane; zlasti odkar je iz Pariza prišel oni prosluli pravorek o: „izhodni točki“ za določitev te meje, ni mogla po mojem mnenju nič bistvenega več pridobiti. Da tudi v podrobnostih ne doseže toliko, kot želimo mi in gotovo tudi ona sama — o g. generalu Pliveliču in njegovem razumnem vojaškem pomočniku sem o tem uverjen —, se mi pa zdi docela razumljivo v sedajni naši situaciji — saj povsod vedno bolj čutimo, koliko zaslombe imamo mi in naše težnje pri drugih državah, tudi antantinih. Zato pripisujem glavni del krivde celotnemu nesrečnemu sistemu, po katerem se sedaj razvija naša notranja in radi tega tudi zunanja politika. Poprej smo imeli dalje časa deželno vladno ki se je trudila varovati pametno samostojnost Slovenije v državi. Ako pa že takrat nismo nič pomenili, kadar je šlo za zunanje politična vprašanja, in sicer ne v Parizu in ne drugod: koliko huje je to sedaj, ko večina zastopstva slovenskega naroda v Beogradu v svoji centralizmomaniji kar sili pod belgrajski klobuk. Ne rečem, da je tore, brat Srbini kriv teh razmer, ampak tisti strankarskozaslepljeni naši rojaki, ki samo iz strankarskih ozirov tišče vso oblast v roke — belgradu, kateri pa se seveda ne zme ni veliko za naše podrobne skrbi in male pokrajinske bolečine, ki pa res hudo pečejo. Tako je bilo prav v za deva naše meje: ko je razmejitvena komisija poslala dotična vprašanja ra-

državo? Ali naj naglašamo, da je ta ljubeznjivi demokratski voditelj imel stotine in stotine tisočev dinarjev dohodkov in imetja, pa kot politik ni imel toliko takta, da bi za ogromne take svoje dohodke v Beogradu plačal prvo poldrugo leto vsaj nekaj vinarjev davka. Naš uborni slovenski obrtnik, kmet in delavec je plačeval stotake, ta milijonar pa nič in je rešil valuto na znan način, da je odvzel najprej 20% in ostalo zamenjal 1:4.

Demokratska advokata in ministra za agrarno reformo Poljak in dr. Krizman sta imela za naše ljudi le obljube, za naše liberalne uradnike — n. pr. dr. Pfeifer, znani gospodarsko in politično alozijskevo čisti bivši mariborski gerent — pa mastne službe brez dela.

Ali bodo naše zavedne in poštene žene in dekleta pozabile, da so demokracije skupaj s samostojneži požrli že pridobljeno volilno pravico in so zlorabili svoj politični vpliv tako, da so pri ljudstvu izigrali in kompromitirali vladarjevo besedo in vladarjev podpis?

Naša državna uprava od Ljubljane do Beograda, od Albanije in Črne gore do madžarsko-rumunske meje je postala eno samo velikansko korito demokratskih političnih pustolovcev in šmarocerjev. — Pač mnogo preneso naše ljudstvo in naša mlada država, ako prenese to grdo korupcijo!

Banka rastejo in množijo svoje milijonske kapitale, verižniki imajo radi demokratskega državnega gospodarstva nakopičene svoje verižniške milijone ter se šopirijo v avtomobilih, kočijah in v težkem zlatu, ljudstvo pa gara, se trudi in muči, plačuje davke in leze v vedno večjo bedo in stisko. Naložili so mu enostransko težko davčna bremena, vzeli in uničili so ustvarjeno samoupravo, prepredili tako potreben deželni zbor, ogoljufali so žerstvo za volilno pravico, odvzeli so ljudstvu ves vpliv na višji šolski svet, vrgli naše mladence v umazane makedonske in starosrbske brloge (vojašnice se to ne more imenovati.).

di naše meje v Pariz, se je naša država, oziroma nje vlada zadovoljila s tem, da je naša delegacija pojasnila svoje stališče napram vprašanju, nato pa je — kolikor vemo — mirno čakala odgovora, ne da bi se za zadevo kaj pobrigala. Nasprotno pa je gotovo Avstrija v tem času zganila ves aparat svojih sposobnih diplomatov in diplomatskih agentov, da je le dosegla odgovor v svojem smislu. Da bi pa v Parizu ob naši popolni nebriznosti, ter ob mogočem pritisku Avstrije mogeli tega sveta odgovorili v našem smislu: ni li tepec, kdor bi kaj takega pričakoval? Nemožnost tega mi je tembolj jasna, odkar sem pred nekaj tedni iz „Slovenčevih“ pisem iz Pariza doznal, da naša država tamkaj ne razvija uprav nikake propagande (koliko store glasom istega vira razne druge države — pa imajo zato tudi uspehe!) in da smo zato ali docela nepoznani, ali pa radi svoje nerodnosti (n. pr. v bolgarskem vprašanju) naravnost zaničevani. Obtožujemo tedaj — tudi radi nesrečne meje — vse naše obupne razdrapanje notranje politične razmere, torej poleg „Belgrada“ vse tiste činitelje in stranke, ki v tem usodnem času siloma tišče v centralizem, kateri se kajpada — takšen kakor je — za naše specifično slovenske bolečine ne more toliko pobrigati, kakor bi bilo baš sedaj krvavo potrebno. In ena zlih posledic tega je, da se naš obmejni človek, komaj da se je nekoliko otresel strahu pred nemško vsemogočnostjo, zopet pričinja omahljivo tresti, češ: saj vendar le „porazena“ Avstrija doseže vso in „zmagovita“ Jugoslavija — izgubi povsod. Pa mu poverite njegovo logiko!

Za vse te dobrote pa so ljudstvu vrgli še prav na debelo peska v oči s tem, da so s svojimi priverženimi milijoni kupili agitatorje in v izvoznikarskih tiskarnah tiskali nebroj tiskovin in časopisov, s katerimi odvrčajo pažnjo od svojega gnjusnega protiljudskega in protidržavnega početja!

Pa še nekaj so naredili: rodili so samostojneže, ker si sami niso upali z lastno firmo med ljudstvo ter tako razcepili in oslabili moč krščanskega kmetkega in delavskega ljudstva, da lažje uganjajo svoj birokratični centralizem in svojo korupcijo ter ovirajo nas pri vsakem koraku doma in v Beogradu, ko hočemo pravične ureditve in preosnovo v smislu ljudskih potreb in zahtev.

Kdo ho zavihtel korobač nad temi brezvestnimi farizeji, ki hočejo veljati za sol, pa so v resnici okužujoči gnoj in smrad za našo domovino?!

Kako daleč so ti oskrnjevalci demokratizma zatirali politične svobode in socialne pravičnosti od našega — Krekovega državnega ideala!

Zmešane glave.

Francoski kralj Ludvik XIV. je izustil besede: Država sem jaz! Vsa leta svojega vladanja se je držal tega svojega načela. Posledica je bila, da je vzbudil nezadovoljnost in odpor med ljudstvom, ki je pometel s kraljevo rodbino in njeno državno modrostjo.

Zdi se, da se pri nas gotovo ljudje nič ne učijo iz zgodovine. Zgodovina jim je igračka, ne pa učiteljica narodov. Drugače bi si ne mogli misliti, da bi si še kje kdo drznil uveljaviti manire, ki so že davno od zgodovine obsojene in pokopane.

Nekaj posebnega je v življenju posameznikov, da se od britkih izkušenj ne dajo poučiti. Nravni in britki poizkusi drugih pri mladini dostikrat nič ne izdajo, vsak hoče sam vgrizniti v jabelko spoznanja dobrega in hudega, potem se še le iztrozi.

Seveda je dostikrat že tudi prepozno. Isto velja o življenju držav.

Komaj so se po stoletnih bojih rodile mlade države Jugoslavija in Cehoslovaška, že delajo gotovi veletučenjaki in veldržavniki velikopotezno politiko po vzoru najkulturnejših držav ala Francija, Nemčija. Seveda ne vedo ti mlečnozobi politiki, da kulturni boj tem državam nikakor ni koristil. Vsaka država, ki se je poizkusila do sedaj s Cerkvijo, se je morala nazadnje udati in Cerkvi pripoznati njene pravice. A ta bridka izkušnja zgodovine naše mlade politike, kakor vse kaže, ni izmodrila. Kar se ni posrečilo velesilam, to bomo dosegli mi: da Cerkev enkrat uničimo in državi zaslužnimo.

Naši sedaj merodajni politiki hočejo absolutno gospodarstvo države, nad mišljenjem in vero državljanov. Država mora vero izenačiti, scentralizirati in prikrojiti državnim interesom. Uničiti vsled tega treba hidrokat. Cerkve, ki se med vsemi konfesijami najbolj upira državnim verigam. Katolištvo je mednarodno, med državno vesoljno, pokažimo mu, da tudi vera mora biti državna.

Cesar ni dosegel Napoleon v gigantskem boju s katoliško Cerkvijo, kar se ni posrečilo jeklenemu Bismarcku, to bodo dosegli demokratski pritilkačev v Beogradu in češki svobodomiselci v Pragi!

Gospodski, zakaj vam je katoliška Cerkev tako na poti? Se vam li zdi, da je državi nevarna, ker niso katoliki samo Slovenci in Hrvati, temveč tudi Francozi, Angleži, Italijani in drugi. Ali mislite, da mora imeti vsak narod in vsaka država svojo državno vero? Saj tudi pravoslavni niso samo v Jugoslaviji. V novejšem času se vežejo tudi s češko narodno cerkvijo. Ali ni to „veleizdajalstvo“, da se drznejo pravoslavni verniki iskati mednarodnih stikov? Og. demokratski ministri menda mislijo, da so mora vse duševno in duhovno življenje izigrati v ozkem okviru države. Bog ne daj, da bi kakšen državljani držal le malo poškiliti po svetlu! Po tem receptu ste gg. demokratski-svobodomiselci sami veleizdajali. Iščete namreč ravno tako, kakor mi duševne bratce med vsemi narodi in jih organizirate v svojih „bratovščinah“. Če se torej mi katoliki zbiramo v svetovni organizaciji kar. Cerkve, nam tega gg. ministri ne smejo zameriti. To je čisto naša dušna zadeva. Mislimo, da to ne spada v državno (demokratsko) kompetenco, če ravno menite, da je država najvišji ideal na tem in onem svetu.

Če ima kat. Cerkev po svoji boži ustanovi skupnega poglavarja, ga v verskih stvarih gotovo smemo in moramo poslušati. Saj tudi med svobodomiselci imate svoje očake, ki jim izkazujejo posebno čast.

Ne čudite se vsled tega, da so naša katoliška načela nad državo in ne chupujete nad našim patriotizmom! Kljub temu smo in hočemo ostati dobri državljani. Dati hočemo, kar državi gre. Zaradi kapric golovih poneščeneh ministrov pa nečemo žrtvovati svoje verske in osebne svobode. Pravi državni interesi teh žrtv od svojih državljanov ne zahtevajo. Tudi naši svobodomiselni pristaši, dragi demokratski ministri, ne smatrajo menda gg. ministrov, za edino kompetentne v svojem svobodomiselnem svetovnem naziranju. Vaša svobodomiselnost načela so tudi nad državo, s tem pa še ni rečeno, da so proti državi.

Naši jugoslovanski svobodomiselci so za svetovnim svobodomiselnostjo v razvoju precej zaostali. Vaši francoski, angleški in ameriški bratci so že daleč pred nami. V francoskem parlamentu je celo svobodomiselna frakcija glasovala za diplomatsko zvezo z Vatikanom, češ, mi svobodomisleci spoštujemo vsako prepričanje, tudi versko mora biti svobodno. Ti so

vsaj resnični svobodomisleci. Pustijo, da uredi vsak svoje duševne zadeve, svobodno po svoji vesti. V zapadnih državah se zato Cerkev v resnici svobodno razvija, ima svoje zasebno šolstvo in svobodo. Naši in češki svobodomisleci pa so zmešane glave. Kriče o svoji svobodomiselnosti, obenem pa tišče verouk iz vseh šol. Pa ne samo to, na Češkem so prepovedali tudi vse zasebne verske šole. Zvežejo Cerkev tako, da se ganiti ne more in potem pa naj se prosto razvija. Vsaka baraba ima prostost, da razlaga svoje brezboštvo, le Cerkev bi morala moštati! Fermani g. Pribečevića hočejo obseči isto ko na Češkem tudi v Jugoslaviji. V tem torej obstoji sedanja svobodomiselnost češko-jugoslovanska vzajemnost. — Seveda v očeh naših tujih demokratov so pa vsi tisti, ki niso tako „svobodomiselnji“ kakor gotovo klika češko-jugoslovanskih državnikov, veleizdajalci.

Gg. demokratski ministri v Beogradu, le tako naprej. Vsaka sila do vremena. Prišel bo kmalu vihar in po metel bo z vami in vašo modrostjo. Jugoslavija pa bo obstojala še naprej, lepša in srečnejša kakor pod vašim „svobodomiselnim“ varuštvom.

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Ustavni odbor kot tak je končal svoje delo. Predloženih je bilo odboru gotovo 9 raznih ustavnih načrtov — a zaman, v specialno debato pride samo vladni. Lahko beležimo, da so bili vsi ustavni predlogi od strani raznih političnih strank bob ob steno, prodrli so pri glasovanju demokratsko vladni centralisti z 23 glasovi proti 19. Značilno je tudi, da je glasoval za vladni ustavni načrt samostojnež dr. Vošnjak, ki bo v najkrajšem času polomil vse verige s katerimi ga še drže zemljoradniki od ministrskega korita. Pri glasovanju ali se naj vzame vladni ustavni načrt za podlago posebne debate, je bilo v celnem oddanih 42 glasov. Za centralizem je oddalo svoje glase 11 radikalov, 11 demokratov in samostojni „kmet“ dr. Vošnjak. Proti so glasovali: Jugoslovanski, Narodni klub, muslimani in trije zemljoradniki. Vladni centralizem je prodril le s štiri-glasovno večino.

Novim predsednikom ustavnega odbora je bil izvoljen doktor Momčilo Ninčič, ker je prejšnji predsednik dr. Vesnić vztrajal v svoji demisiji, je prišlo do glasovanja za novega predsednika ustavnega odbora. Ninčič je bil izvoljen z 27 glasovi, enega je dobil Trifunović, 12 glasovnic je bilo praznih.

Radikali in demokrati so sklenili zvezo skupno enotnega nastopa pri specialni debati o vladnem ustavnem načrtu. Nekaj poseben odsek bodo zopet zveržili, ki bi naj glede posebne debate vodil stik z vladno in posameznimi strankami. V ta odsek pošlje vsaka stranka po 3 zastopnike.

O Radicevem sprejemu pri regentu bo odločevala vlada. Na vsak način pa poseti Radič Beograd, ker bo govoril prihodnjo nedeljo na shodu republikanske stranke.

ITALIJA.

Giolittijev kabinet je stal pred oslavo vsled obstrukcije italijanskih socialistov, ki so bili odločno proti povišanju prehrane. Iz neznanega vzroka so opustili socialisti stališče obstrukcije, umaknili so svoje predloge in zahteve glede doletitve cen kruhu; Giolitti je porabil to priliko in zahteval od parlamenta, da mu ta izreče zaupnico. Predlog ministrskega predsednika je bil sprejet z 273 glasovi proti 66. Giolittijeva vlada je sedaj bolj trdna kot kdaj poprej.

Kar so začeli fašisti v Trstu, to nadaljujejo po Italiji. V Bari so zažgali delavski dom.

AVSTRIJA.

Med Avstrijo in Madžarsko se bodo začela posvetovanja zastran Zapadne Ogrske, ki pripade po mirovni pogodbi Avstriji. Tozadevno se bodo vršila najprej posvetovanja med kancelijem Mayrjem in madžarskim zunanjim ministrom dr. Gratzom.

Avstrijsko uradništvo zahteva vzboljšanje plač za 100%. To minimalno zahtevo je predložilo finančnemu ministru, ki jo je pa odbilo kot nesprejemljivo.

RUSIJA-ROMUNIJA

Za mirni sporazum med Rusijo in Romunijo bo nastopila kot posredovalka Anglija. Rusko-romunski spor bi se naj poravnal v Rigi na predlog Romunije.

Politična poročila.

P KATOLICIZEM IN PRAVO-SLAVJE. To aktualno vprašanje, ki je izzvalo v krogih naših demokratov kulturnobojna stremjenja, je res prav objektivno osvetlil graški vseučilišni profesor dr. Hudal v svojem članku: „Die Katholiken Südslawiens“, ki je obelodanjen v 46. številki dunajskega lista „Reichspost.“ Da deluje pravoslavna cerkev res proti katholicizmu Jugoslavije, podpira člankar to svojo trditev s pisavo stanovskih glasil pravoslavne duhovščine, ki pozdravlja razmere v češkem kleru. Poizkusi, ustvariti unijo med obema cerkvama, niso nikjer trčili na tako odločen odpor kot v Srbiji in Črnigori. Za to trditev prinaša zgodovna grško-katoliške dijeceze v Križevcih pri Zagrebu najboljši dokaz. Tudi v slučaju, ako bi se uvedla staroslavščina v katoliški cerkvi, bi mržnja ortodoksije napram Rimu ne prenehala, ker ne leži glavna zapreka unije v verskih vprašanjih, marveč v zlorabi srbske narodne cerkve v politične namene države. Prestop iz pravoslavja v katholicizem smatrajo kot izdajstvo. Pred 1918. letom se je pojavilo v srbskih cerkvenih občinah Vojvodine in Srema uniji prijazno gibanje, ki ga je za zmaga srbskega naroda zopet zaživila. Dr. Hudal je mnenja, da bodo nastali med katoliki in pravoslavno cerkvijo še težki spori, ki bodo zavirali ujedinjenje troimenega naroda. V slučaju, da se posreči udarec pravoslavja proti katholicizmu na polju šolstva, je zmaga srbstva v državi zagotovljena. Člankar je uverjen, da bodo Srbi uvideli brezuspešnost boja proti katholicizmu, ker zamore edinole močnejši vpliv cerkve urediti zamotane notranjepolitične krize in preprečiti razširjanje komunizma.

P SPOR V KLUBU zemljoradnikov jasno dokazuje dejstvo glasovanja za vladni ustavni načrt. Od gospodov zemljoradnikov je glasoval za centralizem „kmet“ samostojnež dr. Vošnjak, trije zemljoradniki pa proti. Ako si niso zemljoradniki edini pri načelnem glasovanju, kako nasprotstvo še le mora vladati med njimi v klubu. Jugoslovanski Gubci — staro-kmetjski pravdarji ne poznajo strankarske discipline.

Dnevne vesti.

d SKUPNA AVDIJENCA naših škofov. Dne 16. t. m. je sprejel regent Aleksander v avdijski nadškofa dr. Bauera, dr. Jegliča in Aksamoviča.

d Dr. KOROŠEC PROTESTIRA. Listi poročajo, da je Dr. Korošec dne 16. t. m. pri ministru Draškoviču odločno protestiral proti izpisenitvi občinskega volilnega reda za Slovenijo. Odločno stališče je zavzel Dr. Korošec tudi proti imenovanju dr. Baltiča za predsednika deželne vlade v Sloveniji.

d JUGOSLOVANSKI KLUB proti prostozidarstvu. Član Jugoslovanskega kluba, dr. Josip Hohnjec, je stavljal železnemu ministru Joci Jovanoviču odločno interpelacijo z ozirom na dejstvo da je ministrstvo saobračaja dovolilo članom Velike lože polovično ceno za vožnjo po vseh prugah državne železnice v naši kraljevini. Tozadevni akt ministrstva je datiran z 20. t. m. in je bil dostavljen zagrebški direkciji pod št. 40.129. To je škandal brez primere, ako se vpoštevajo, da je framasonstvo državi nasprotujoča organizacija, ki strmi za tem, da se zruši v državi ves moralni, verski in družabni red. Zgorej omenjeno dovoljenje pa zopet dokazuje, da ubija vlada sama ljubezen državljanov do domovine. Bogatim prostozidarjem polovične cene na železnicih, ubogim sirotam pa naj plačujejo ceto več znoj! Sodbo o taki korupciji naj si ustvari javnost sama.

d POLOVIČNE VOŽNJE za jugoslovanske prostozidare. Naš prometni minister je izdal naredbo, s katero dovoljuje članom Velike lože prostozidarjev v Jugoslaviji na železnicih polovične cene, kadar potujejo v društvenih zadevah. Potom te naredbe pa smo dospeli na višek korupcije od strani vladnih krogov. Člani Velike lože so gotovo sami milijonarji in se bodo sedaj vozarili po Jugoslaviji s polovičnimi kartami v društvene (korupcijske) namene in taka naredba se izda javno izpod roke ministra saobračaja. Tega vrhunca korupcije ne vidi napredno časopisje, pred nedavnim časom pa je dvignilo huronski krik, ko je povišal dr. Korošec železniške tarife za vse, tudi za framazone. Pri po dr. Korošcu zvišanih tarifih je ostalo, demokrati zmanjšujejo na polovico karte ne malim ljudem, ampak milijonarskim prostozidarjem!

d ZA OSVOBODITEV vojnih vjetnikov. Član »Jugoslovanskega kluba« poslanec dr. Hohnjec je stavljal interpelacijo na ministrskega predsednika Pašiča, v kateri ga vpraša, kaj je z našimi ujetniki, ki se še vedno nahajajo v ruskem, italijanskem in angleškem ujetništvu in kakšne korake namerava storiti naša vlada, da se ti trpinji vendar enkrat vrnejo v svojo domovino. Predvsem je zahteval pismenega odgovora, koliko naših ujetnikov se še nahaja v ujetništvu v Rusiji, Italiji in v Indiji in kaj namerava naša vlada ukreniti, da bodo ti trpinji čim prej rešeni iz ujetništva in se vrnili v domovino, kajti med našim ljudstvom vlada silno ogorčenje, da se za osvoboditev teh trpinov tako dolgo ničesar izdatnega ne ukrene.

d OBČINSKE VOLITVE in demokratski argumenti. »Tabor« piše o občinskih volitvah med drugo rezanico tudi sledeče: »Predelali (klerikali) so že prej sestavljeni občinski volilni red ter izsilili tudi sankcijo (regentov podpis). Ko so pa zopet padli in so prišli na vladno zopet napredni elementi, je bilo naravno, da tudi klerikalni občinski red ni mogel obveljati tudi še dalje.« Demokratom je država Bog, oseba regenta pa svetotajstvo! Kadar pa jim gre za strankarsko koruptni žakelj, pa zatajijo državo in regenta. Občinski volilni red za Slovenijo je podpisala »sveta« oseba regenta, torej je bil potrjen in uzakonjen od najvišjega — »božjega« (po demokratsko) mestaj — sedaj pa rabi liberalna stranka treh slamnatih mož nov krog za občinski volilni red, proč s svetotajnim podpisom regenta, občinski, od regenta sankcionirani red ne sme več obstati, ker ni po godu demokratom. Tako argumentira spremembo volilnega reda za občine liberalno časopisje, kateremu so logični dokazi isto kot jezdecu kozlovski hrbet.

d »NOVA DOBA« — Pribečevićeva dekla. Rog celjskih liberalcev se zaganja v svoji 21. številki v neotesanem tonu v naš list. Ob tej priliki se postavlja »Nova Doba« na stališče: »Mi pa, ki nam je edinstvena in močna država več kot politična stranka, stojimo z vso odločnostjo na strani ministra Pribečevića, ki dobro vidi, da so razmere v naši državi takšne, da je treba ljudstvo še-le vzgojiti v duhu edinstva.« To smrdljivo laž bodo gotovo verjeli demokratski backi; mi pa, ki smo od preobrata do današnjega dne gledali liberalno korupcijo v velikem in malem, vemo, da so jim vladna korita, lastna stranka in nadvlada nad ljudstvom vse — država pa sredstvo, katerega se poslužujejo.

d ALI VIDITE, kam gre naš denar?! »Republika« piše, da je vlada odobrila za kolonizacijo donskih kozakov v Macedoniji, 120 milijonov dinarjev oziroma 480 milijonov kron. Ruskim beguncem odkazujejo najrodovitnejše kraje naše države, naši ljudje pa so primorani, iskati si po svetu kruha. Kam bo privedlo demokratsko gospodarstvo? Zopet en slučaj, kako zapravljajo belgrajski centralisti denar, ki ga plačuje naš davkoplačevalec.

d PAMETNO GOSPODARSTVO. Od župnih in drugih uradov se zahteva pravilno kolkovanje matičnih spisov, vlog in drugih listin. Kako naj bi se to zgodilo, nam še nihče ni razodel, čeprav vedo merodajni krogi, da vlada pomanjkanje kolkov. Pravijo, da so stare zaloge kolkov uničili, ne da bi izdali nove kolke v promet. Res, težko je igrati vlogo jugoslovanskega državljana.

d KAKŠEN INVALID naj bo? Po verjeništvu za socialno skrb, kateremu načeljuje Adolf Ribnikar, poziva invalide, »ki ne morejo izvrševati nobenega poklica«, naj se priklase za gozdne čuvaje doli nekje na Dolenjskem. Tam je deželna vlada otvorila posebne tečaje za gozdne čuvaje, ki bodo po izšolanju nameščeni v državnih gozdih. Prošnji mora vsakdo priložiti spričevalo, da je invalid, potem pa zdravniško spričevalo, »da je sposoben za službo gozdnega čuvaja.« — V pozivu se veli: »Za službo gozdnega čuvaja se zahteva sledeča fizična sposobnost: noge, vid in sluh popolnoma v redu, pljuča in srce dobra. Manjše poškodbe na rokah ali drugod dopustne, vendar se zahteva sposobnost uporabe orožja in orodja za znamenovanje lesa.« Kakšni invalidi bodo to, katerim ne sme manjkati pravzaprav ničesar, kakor k večjemu pamet v glavi. Kdor ima vse te lastnosti, ni invalid, če mu tudi morda manjka kosček mezinca. Kdor je pa resničen invalid, nima predpisanih lastnosti, kakor jih zahteva Ribnikar. Duševno in telesno popolnoma zdravih invalidov naša socialna skrb ne bo našla in vsled tega jim taka pomoč nič ne pomaga. S takim razpisom službe izgleda, kakor da se hoče vlada norčevati iz naših invalidov. G. Ribnikarju pa svetujemo, naj se vrne nazaj k poklicu kravjega babišva, sposobnost invalidov pa naj presojajo res zdravniki, ne pa — živinozdravniki!

d REKLAMA naprednega časopisja. Pred nekaj tedni je nalepilo »Jutro« na vseh koncih in krajih velike plakate z moškimi figurami in liberalno kričavo reklamo: Citajte »Jutro«! Komaj smo malo pozabili na »Jutrove« možiceljne, že je priromala »Jugoslavija« na vseh mariborskih voglih, ki ponuja v nežno mladi Kranjci svojo: Citajte »Jugoslavijo«. Upamo, da prišepa za »Jugoslavijo« še »Tabor« z reklamo plešastega starca ob skodelici kave in z napisom: Citajte »Tabor« najboljši dnevnik, ki prinaša rezanico in zanimivosti o šestdnevem življenju v mrtvem materinem telesu itd. Pri pogledu na vso to kričavo napredno reklamo moramo konstatirati, da prevladuje v naprednih vrstah čifutarija, ki rabi za skvarjeno vsebinsko robo židovsko reklamo kot Frankova cikorijsa.

d POSLANEC Pušenjak bo zboval prihodnjo nedeljo po rani maši v Gornjemgradu, po večernicah pa v Smartnem za Dreto.

d SLOVENSKE GORICE. Nad vse pričakanje krasno je uspel izobraževalni tečaj pri Sv. Lenartu v dneh 14. in 15. febr. Do 200 udeležencev je vsak dan z vidnim zanimanjem sledilo izvajanjem govornikov in vstrajalo do konca Polni smo upanja, da se probujajo Slovenske gorice in trgajo z odločno silo mreže samostojnih hujškačev, ker tudi mnogo zapeljanih je spregledalo in krenilo na staro pot krščanstva in poštenosti, kar nam spričuje njihova udeležba tečaja. Prisrčna hvala govornikom in udeležencem!

d OBMEJNIM KULTURNIM DELAVCEM. Od Sv. Jurija na Pesnici se nam poroča: Prireditelj izobraževalnega društva dne 13. t. m. je dosegla prelep uspeh. I.ri »Dva gluha« ter »Krivica in dobrota« sta se jako posrečili, istotako petje mešanega, moškega in ženskega zbora. Najveseljše pa je, da je vkljub nasprotovanju vsega, kar je v Sv. Juriju napredno in samostojno, v društveni dvorani bilo veliko premalo prostora. Vstrajno naprej, vrli kulturni delavci in delavke tik ob mejah!

d SAVINJSKA DOLINA. Memento —, tako smo čuli na pepelnico pri pepeljevanju in na to besedo se nehoti spomniti, če poslušas priproste ljudi politkovati, bodisi doma ali pri voznjah po železnici. Neumno beograjsko politiko, visoki davki, poseganje nekulturnih rok v šolske in cerkvene zadeve, nasičuje ljudsko dušo vedno bolj z elektriko. Ne vem kako je drugod, pa mislim, ne drugače kot pri nas. Ali se mogotci v Beogradu zavedajo resnobe položaja?

d ŽIVO SREBRO IN CINOBER so našli v rudniku pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini.

d GROZNA NEVARNOST kužnih koz v Lučah v Sav. dolini. Že drugi mesec hudo razsaja tukaj kužna bolezen, imenovane črne kozje. V kratkem času do (10. febr.) letošnjega leta imamo že štiriindvajset mrličev. Dan za dnem se sliši žalostno mrtvaško zvočenje. Zgodilo se je, da je en dan bilo

pet mrličev (3. febr.) Od nekaterih hiš sta že po dva mrliča; iz hiše pri Spod. Drtičniku v Strmcu so bili že štirje mrličji tekoni enega tedna in tri osebe so tam zopet smrtno bolne. In tako gre naprej. Najhuje je prizadeti Strmec. Skoro ni že hiše tam, kjer bi ne bilo letos kakšnega mrliča ali vsaj težkega bolnika. Najbolj umira mladina, zlasti od 14 do 20. leta. Ljudstvo gine, deloma se izseljuje v Ameriko, deloma izumira. — V očigled teh žalostnih dejstev kličemo in prosimo merodajne oblasti, da nam pridete na pomoč in sicer dejanski. Samo z ukazi in predpisi se ni dovolj storjeno, kakor na žalost potrjuje vsakdanja izkušnja. Ljudstvo silno trpi.

MOŠKI V ŽENSKI OBLEKI. Nedavno so prijeli na mariborskem glavnem kolodvoru ob priliki carinske revizije neko sumljivo damo v elegantni obleki. Pri natančni preiskavi so dooznali, da je omenjena dama — moškega spola. Omenjena »dama«, mlad človek v 20. letu je izpovedal, da je prepotoval v ženski obleki več držav. Možakar je bajé sin nekega lampista, ki je svojčas služboval v Divači. Policija ga je izročila sodišču.

d NEVERJETNI SLUČAJ drznosti. V Ljubljani je prišel v sredo, dne 16. t. m. mlad človek v starosti 20—24 let v prvi razred vadnice in vprašal učiteljico, ali se nahaja v šoli sinček tovarnarja Pollaka. Ko je učiteljica potrdila, je izjavil da so ga poslali Pollakov, da naj gre po sinčka, ker se je oče smrtno ponesrečil. Učiteljica je verjela in mu izročila dečka, misleč, da je to delavec iz Pollakove tovarne. Nato je neznanec poslal g. Pollaku pismo, v katerem je zahteval 60.000 K odkupnine za sinčka. Denar naj bi se poslal v gostilno Keršic v Šiški. Otroka so našli potem v gostilni v Šiški. Policija je storilcu na sledu.

d UMRLA JE pri Sv. Petru na Medved. selu po kratki bolezni vdova Verk Ema, p. d. Klančka, ki je bila vedno zglédna krščanska žena in modra gospodinja. Svojih devet otrok, ki jim je bila najboljša mati, je vzgojila v dobrem krščanskem in narodnem duhu. Tudi vsi ubogi jo bodo zelo pogrešali. Bog ji bodi obilni plačnik! Naj v miru počiva!

d VISJI ZADRUŽNI TEČAJ v Beogradu traja 6 tednov. Istega obiskujejo revizorji in revizijski asistenti Hrvati in Srbi. V tečaju predavajo poleg vseučiliških profesorjev gg. M. Abramovič, vodja srbskega združenstva, dr. Prohaska, tajnik Glavnega Saveza v Beogradu, inspektor M. Stibler in posl. Vlad. Pušenjak.

d CARINSKÉ uradnike bodo začeli izobraževati. Iz Beograda javljajo, da bodo v kratkem otvorjeni kurzi za izobrazbo carinskih uradnikov. Taki kurzi se bodo vršili v Ljubljani in v Zagrebu. To naredbo pozdravljamo, ker če kdo rabi izobrazbo, gotovo naši cariniki, ki so po pretežni večini iz demokratskih vrst. Od teh izobraževalnih kurzov pričakujemo vsaj delnih uspehov, da bo sploh mogoče z gospodo od carine občeati v človeškem tonu.

d DVE ZAHVALI. Šolsko vodstvo pri Sv. Marjeti ob Pesnici izreka za-

hvalo gospej Ani Štanger, ki je darovala za uboge šentmarjetske šolarje 500 K, mariborsko čebelarstvo pa se zahvaljuje za podarjenih mu 500 K od viteza Rossmannitha. — G. Rudolf Kiffmann, stavbinski mojster v Melju, je daroval požarni brambi na Pobrežju 140 K namesto venca na grob umrle Rozalije Eukl.

d SLOVENSKA MATICA vabi vse svoje člane, naj pošljejo članarino za tekoče leto v znesku 40 K.

d ZA TRI MILJONE ZLATA. Ob priliki železniške nesreče v Felixdorfu, Avstrija, kjer se je smrtno ponesrečilo 40 oseb in je bilo 60 oseb ranjenih, so se izvršile razne tatvine. Bogastvo, ki so ga potniki brzovlaka vozili seboj, je bilo toliko, da so uradno na mestu nesreče ugotovili množino zlata, vredno tri milijone.

d SPLOŠNI ŽALOVALNI DAN v Nemčiji. Listi poročajo, da je nemška državna vlada predložila državnemu zboru zakonski načrt, v katerem je določen 6. marec leta 1921 kot splošni žalovalni dan. Načrt se nanaša baje samo na letos. Po našem mnenju je to manifestacija hudo udarjenega pangermenstva, ki še vedno ne miruje. Gornja Šlezija nam daje v tem oziru dovolj dokazov.

d RAZDELITEV nemškega brodograjskega Reparačijskega komisija je sklenila, da se razdeli ladijski material, katerega zahtevajo zavezniki od Nemčije, po sledečem ključu: Francija dobi 53%, Belgija 33%, Čehoslovaška pa 14%.

Iz Ptujja.

d KAT. IZOB. DRUŠTVO v Ptujju je priredilo dne 13. t. m. predavanje o velikem jugoslovanskem škofu Juriju Strossmayerju. Predaval je dr. Lenard iz Maribora, ki je lepo očrtal, kako je dolgo vrsto let spala v narodnem krilu ideja, za katero se je boril naš dični vladika. Izobr. društvo bo prirejalo sedaj redna mesečna predavanja in sicer vsako prvo nedeljo v mesecu. Prihodnje predavanje se vrši dne 6. marca. Snov: Zgodovina Ptujja.

d REALNA GIMNAZIJA in narodna Čitalnica v Ptujju ste proslavili 60. letnico ožjega rojaka, vseučiliškega profesorja dr. M. Murka. Predaval je prof. dr. Franc Kotnik, ki je očrtal Murkovo znanstveno delovanje. Murko je bil učeneec ptujске nižje gimnazije in mariborske gimnazije.

d NASLEDNIKOM DR. BALTIČA, ki je postal po demokratski milosti predsednik Slovenije, kandidirajo liberalci za Beograd vodjo ptujškega okrajnega glavarstva dr. Ot. Pirkmajer. Mi in celi ptujski okraj bi bili veseli, če se bo udeležila ta kandidatura in bo odromal naš dični g. Otmara v ožji objem onih krogov, kjer ne povprašujejo veliko: Od kod si dobil to in ono!

d DEMOKRATI so izbrali Baličevim naslednikom g. vodjo ptujškega glavarstva dr. O. Pirkmajer, ki spada v krog demokratov radi svojega strokovnjakškega znanja in spretnosti pri razprodaji spirita in drugega demobilizacijskega blaga. V veselem pričakovanju svojega napredovanja si ne more

zaigrati na državni glasovir, radi katerega je imel z g. komandantom mesta neljube nastope.

d PTUJSKI OREL priredi v nedeljo, dne 20. februarja, tridejansko igro »Na dan sodbe.« Igra je bila, ko so jo prvič vprizorili, dobro obiskana. Tudi to pot ne bo manjkalo občinstva. Na svidenje!

Iz Maribora.

d OBSOJEN mariborski odvetnik. Pred mariborskim okrožnim kot prizivnim sodiščem se je dne 17. t. m. vršila zanimiva kazenska razprava o tožbi, katero je vložil odvetnik dr. Leskovar proti velikemu demokratu pred Bogom in ljudmi, odvetniku dr. Irgoliču zaradi razžaljenja časti. Ob priliki, ko je odvetnik dr. Irgolič moral oddati gerentstvo mariborske mestne hranilnice novemu gerentu Vladimiru Pušenjak, je dal dr. Irgolič na zapisnik, v katerem je očital dr. Leskovarju »denuncijanstvo, podlo sumničenje in golo laž«. Dr. Leskovar je zahteval od dr. Irgoliča, da prekliče žaljivke, kar pa slednji ni maral storiti. Okrajno sodišče, pred katerim se je vršila prva razprava, je sicer oprostilo dr. Irgoliča, ne pa prizivno sodišče. Le to je obsodilo dr. Irgoliča na 50 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti na kazen zapora ter na povrnitev vseh stroškov kazenskega postopanja. Obtoženi odvetnik dr. Irgolič se ni upal priti k razpravi.

d ZOPET NOV ADVOKAT-DEMOKRAT! Listi poročajo, da namerava dr. Dinko Puc osrečevati mariborčane s svojo advokaturo. Upamo, da bo Voglar pravočasno vrgel kakšno stranko na cesto, ker bo treba pristašu-odvetniku preskrbeti pisarno in stanovanje. To beležimo radi tega, da ne bi gospod Voglar pozabili v »obilici dela« na svojo strankarsko dolžnost.

d NEKAJ IZ POGLAVJA »varnostna služba v Mariboru«. Dne 16. t. m. ob 2. uri popoldan so neki paglavci imeli opravka z drsanjem po tanki ledini na ribniku v mestnem parku. Nenekrat se vlomili led in eden izmed malih junakov pade v vodo; nekemu poživovalnemu gospodu, ki je prihitel na kraj nesreče, se je po dolgotrajnem trudu posrečilo, rešiti fantka, ki je bil že ves obnemogel. Že opetovano so listi povdarjali, da naša policija ne posveča parku potrebne paznje, sicer bi se tam ne obračalo klopi, uganjalo vandalističnih činov i. t. d. Policijski oblasti svetujemo, da naj vendar že enkrat napravi konec neredomu v parku. Mogoče dodeli stražarjem, ki na dravskem mostu zdehajo od dolgega in določujejo smeri, v katerih se imajo gibati pasanti, raje zapuščeni rajon, v katerem se nahaja mestni park.

d SPOMINSKI VEČER. Dne 12. marca t. l. se priredi v prostorih kazine spominski večer, katerega donos bo služil kot pomoč vdovi in petim nepreskrbljenim sirotam narednika Čuša, ki je prošlega leta padel kot žrtev nemške podivjanosti.

d REDNA PREDAVANJA Mariborskega ženskega društva. Naše društvo

bo imela zopet redna predavanja in sicer vsak ponedeljek zvečer ob osmih v mali dvorani Narodnega doma. Prvo predavanje: »Slovenka pred narodnim ujedinenjem in danes« se vrši v ponedeljek, dne 21. t. m. Predava ga: Ivan-ka Lipold. K številni udeležbi vabi odbor.

d MESTNI MARIBORSKI MAGISTRAT naznanja, da ima provico pobirati občinsko doklado in naklado za vino in sadjevec v isti višini, kakor se je isto pobiralo koncem leta 1920, ker je zaprosila mestna občina pravočasno za provizorij ko konca meseca aprila 1921. Opozarja se na to vse prizadete ter se jih pozivlja, da plačujejo odpadajočo naklado in doklado redno, da se izognejo s tem vsem nepotrebnim stroškom.

Urednik lista „Volksstimme“ narodni izzivač!

V Mariboru se je nedavno zgodil slučaj, ki je načelnega pomena in se mora pojasniti pred javnostjo.

Na policijsko stražnico pride človek, ki se predstavi kot urednik lista „Volksstimme“ in govori nemški. Slučajno je zadel na moža, ki v resnici ne razume nemški, oziroma razume za veliko silo, kakor razume pač človek, ki je služil v nekdanji avstrijski armadi. Urednik „Volksstimme“ mora znati slovenščino, ker brez tega znanja ne more izvrševati svojega poklica. Veliko lažje bi izhajal n. pr. urednik „Tabora“ brez znanja nemščine, kakor pa urednik „Volksstimme“ brez slovenščine. Redar pa ni dolžan znati nemščine, ker ni za to nobene postave, a tudi službena potreba ne zahteva, da bi moral vsak redar razumeti nemščino. Naša država je narodna država in pri nas je slovenščina državni jezik — oziroma tudi srbohrvaščina. Tistih 15.000 Nemcev, ki žive raztreseni po celi Sloveniji in od katerih mnogi tudi razumejo naš jezik, pač ne more zahtevati, da bi pri nas vsak državni uslužbenec moral znati nemški. Ako pride urednik „Volksstimme“ na urad, se kot tak predstavi, potem pa noče govoriti slovensko, katero mora znati po poklicu, ampak zahteva, da govori z njim nemški mož, ki tega ni dolžan niti službeno, niti po poklicu, je to pač zelo nesramno nemško nacionalno izzivanje. Redar se v resnici ni sčustil v nemški pogovor, kar je bilo čisto prav. Njegova dolžnost ni, da bi služil za predmet nemško nacionalnega izzivanja. Ako pride na urad človek, ki ne zna našega državnega jezika, se mu bo pač postreglo z uljudnostjo, kolikor je mogoče, ker je slednje urad radi strank, ne pa stranka radi uradov. Ako ne razume eden, bo razumel pa drugi, oziroma se bo skušalo raztolmačiti kakor mogoče. Nikakor pa ni dolžan vsak nameščeneo z vsako stranko, kateri se zljubi, govoriti jezik, katerega govori stranka. Pri nas se pač ne more govoriti o narodnem šovinizmu, kakor obstoja n. pr. danes še v Avstriji med socialisti nič manj, kakor pri drugih strankah. —

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

Vsako je priznal, da je bila njegova nekoliko robata zunanost okvir, ki je dalal čudovito izrazitost njegovega duhovitostim ustom.

Gostobeseden ni bil. Kadar pa je govoril, je govoril počasi. Njegova beseda je zalegla. Ljubil je krepke izraze, ki so učinkovali tembolj, ker jih je izrekal polagoma in s poudarkom. Trpel je na protinu in bil zategadelj v govoru in obnašanju počasi in okoren. Kar pa mu je manjkalo na nekdanji živahnosti, so nadomestila njegova usta, ki so znala s komaj vidno kretnjo izraziti vse razlike med zbadljivostjo in šegavostjo. Videla sem lju-
da, ki jih je stric strl v prah s svojimi molčečimi pa zgovornimi usti, se preden so zinili besedico.

Seveda sem bila premalo izkušena, da bi bila znala že koj prvi dan temeljito proučiti njegov značaj, te gledala sem ga z največjim zanimanjem. On pa je bral župnikovo pismo in me je od časa do časa pogledal, kot bi hotel ugotoviti, da moj obraz ne nasprotuje župnikovem trditvam.

„Vi me zelo natančno pregledujete, draga nečakinja!“ mi je rekel.

„Ali ste morebiti našli, da sem lep?“

„Niti najmanj ne!“

Stric je skremžil lice.

„To je zares odkritosrčnost, ali pa se prav nič ne razumem nanjo!“

„In —, ali mi morete povedati, zakaj ste tako blede?“

„Ker umiram od strahu, stric!“

„Od strahu? Zakaj?“

„Tako naglo se vozimo! To je strašno!“

„Ah! Prav dobro! Razumem! Prvikrat potujete na železnici! Pomirite se! Nobene nevarnosti ni!“

„In moja sestrična, stric, ali je v Pavolu?“

„Seveda! Zelo se veseli, da se bo seznanila z vami!“

Popraševal me je še po teti, po mojem življenju v Buissonu, potem pa je vzel v roke časopis in ni rekel nobene besede več do konca vožnje.

Sodla sva v dvoprežno odpravo, ki jo, ki bi nas naj povedla v Pavol.

Naložili so mojo okorno prtljago, kakor se je pač dalo, na elegantni voz. Izgledala je na njem zelo ravno, tako, da me je bilo silno sram,

ko sem sedla, mi je stisnil stric

zavoj slaščic v roke, da bi se pokrepčala, in se je zatopil v nove časopise.

Taka malomarnost me je ujezila.

Moja navada ni bilal da bi dolgo molčala. Vrhutega mi je bila cela kopica vprašanj na jeziku. Ko sem se torej že naveličala, se veseliti nad lepo, mehko kočijo, sem pogumno strla molk.

„Stric“, sem rekla, „ako bi prenehali z branjem, bi se nekoliko pogovarjala!“

„Prav rad, draga nečakinja!“ je odgovoril in koj zložil časopise. „Mislil sem, da vam je ljubo, ako vas prepustim vašim mislim. O čem bova torej govorila? O orientalskem vprašanju, o politični ekonomiji, o oblekah za lilike, ali o navadah dolgorepih opic?“

„Vse to me malo zanima. In kar se tiče posebej dolgorepih opic, se mi zdi, stric, da vem o njih ravno toliko kakor vi!“

„Prav lahko mogoče, zares!“ je dejal stric, precej začuden nad mojim spretnim jezičkom. „Izberite si torej sami svoj predmet!“

„Povejte mi stric, ali niste vi iz rodek človeštva?“

„He — ? Kaj vraga pravite?“

„Vprašam vas, stric, ali niste morebiti izrodek človeštva in zapeljivec?“

„Vi — — —! Vi me imate za norca!“ je zakričal in izustil besedo, ki je bila zelo malo parlamentarna.

„Ne jezite se, stric! Jaz proučavam značaje, in to je mnogo zanimiveje, ko pa dolgorepe opice. Hočem vedeti, ali je prav govorila moja teta, ker ona mi je rekla, da ste vsi moški zapeljivci.“

„Vaša teta ni bila preveč pametna?“

„Zelo pametna je bila tistikrat, ko je odpotovala na oni svet, sicer pa ne“, sem mirno odgovorila.

Stric me je pogledal. Videti je bilo, da je iznenaden.

„Ah! Vi pa zares precej krepko izražate svoje misli! — Z gospo de Lavallo se torej nista razumeli?“

„Prav nič. Zelo grdo je delala z menoj, večkrat me je nabila. Le vprašajte župnika, ki ga je vrgla pred vrata, ker me je branil! — In kako je bilo mogoče, stric, da ste me pustili tako dolgo pri njej? Saj je bila vendar prostaška ženska in vi je ni ste marali?“

Dalje prihodnje.

veliko več Slovencev, kot pa v Mariboru Nemcev, ako bi prišel na policijo človek, o katerem je znano, da razume nemščino, a bi zahteval, da mora redar z njim govoriti slovenski? Kaj bi bilo v Celovcu, kjer je tri četrtine prebivalstva slovenske narodnosti, med tem, ko v Mariboru niti ene četrtine Nemcev? Ker redar, katerega je nagovoril dotični obiskovalec, ni odgovoril v nemščini, se je tujec razsrdil, grozil in pritoževal. — Znano je, kaj so naredili svoj čas Nemci s Slovencem, ako se je prišel pritožiti zoper resnično narodno krivico. Tu se pa pride neznanec pritožiti, ker mu njegovo arogantno izzivanje ni uspelo, a ne zgodi se mu ničesar, dobil ni niti brec, niti klobute. Možno je, da bi bil nesramen in gre ter pribečji o zadevi v „Volksstimme“ — to je v onem listu, ki hoče biti nasproten vsakemu narodnemu šovinizmu, grobo notico in surov napad na našo policijo, namesto da bi bil vesel, ker mu njegovo nesramno nacionalistično izzivanje ni bilo plačano tako, kot plačujejo Nemci.

Dotični mož gotovo ni urednik od „Volksstimme“, zlorabil je pač samo ime tega lista. Nam se zdi popolnoma izključeno, da bi resnični urednik bil zmožen take podlosti, tako nesramnega nacionalističnega hujskanja. Toda mož mora vendar tam nekje okrog „Volksstimme“ biti znan, sicer bi ne bil izbruhal v tem listu svojega izlija. Zadeva se mora pojasniti, to je stvar uredništva „Volksstimme“, ki gotovo ne more trpeti očitaj, da ho- dijo njegovi uredniki uganjat nacio- nalistična izzivanja na policijo.

Toda še nekaj! V zadnji številki je prinesla „Volksstimme“ kratko ob- vestilo, da je poslal policijski ravnatelj dr. Senekovič uredništvu neki do- pis, v katerem priznava, da mora — vsak redar znati nemški in obče- vati s strankami, tudi kadar ve, da zna- jo državni jezik bolje, kakor pa on nemškega, govoriti kakor one hočejo, ter da bo dal zadevo ostro preiskati. Dr. Senekovič gotovo ni pisal v takem smislu, ker ni res, da bi moral vsak redar znati nemški in ni res, da bi moral govoriti nemški, kadar se stran- ki poljubi, tudi če hoče samo izzivati. Tudi ta zadeva se mora pojasniti in „Volksstimme“ naj pribečji dotični do- pis v celoti, da se razvidi smisel.

Narodnostnih bojov mora biti v naši državi konec, prenehati morajo tudi vsa nacionalistična izzivanja in hujskanja, tudi če si nadevajo krinko socializma. Če se bodo slučaj, kako- gori navedeni, ponavljali, bodo morali uradi napram izzivačem poseči po samoo- brani, ki bi obstojala v tem, da postrežemo na naših uradih Nemcem tako, kakor v Gradcu ali v Celovcu postrežejo Slovencem. Ali hočete, da bi veljala internacionala samo proti Slovencem, v Gradcu in na Koroškem bi pa socialisti uganjali nemško-na- cionalistične orgije.

Duhovniški vestnik.

d PREČASTITIM DUHOVNIM TOVARIŠEM! Ko je bil lansko leto naš dobri tovariš g. prof. dr. Avg. Stegenšek nevarno obolel in so zdravniki nasvetovali težko operacijo, da se even- tuelno reši dragoceno življenje, sem se obrnil brez vednosti bolnika do preč- sobratov s prošnjo, da darujejo po svoji moči za sklad, iz katerega bi se po- ravnavali stroški za blagega tovariša. Prošnja je imela nepričakovan uspeh. V kakih 10 dneh so preč. gg. duhovni sobratje zbrali skupaj znesek 18.113 K. Ta znesek pa se ni porabil, ker je g. dr. Stegenšek poprej umrl. Podpisani je zdaj po končani zapuščinski obrav- navi ostanek tega sklada v znesku 18.000 K izročil Družbi duhovnikov in sicer s posebnim povdankom, da se ta svota porabi v izdatne podpore duhov- nih sobratov, ki bi se nahajali v enaki sili kakor pokojni g. dr. Stegenšek. Prepričan sem, da bodo preč. gg. da- rovalci soglašali s tem. Obenem izre- čem v imenu dragega pokojnika, koje- mu sem pred smrtjo še razodel svoj načrt in ki se je milo zjokal nad lju- beznjo in požrtvovalnostjo duhovnih sobratov, vsem blagim darovateljem najpriskrnejšo zahvalo. Ta slučaj je po- kazal, koliko premore prava ljubezen!

Kakor vse kaže, že bodo nastopili za duhovnike težki časi in potrebna bi bila velikopotezna akcija za izdaten fond, iz katerega bi se mogli podpirati tovariši, ki so v sili. Duhovni tovariši, ki so tako srečni, da razpolagajo s ka- kim premoženjem, bi storili veliko lju- bav celokupnemu duhovniškemu stanu, ako bi po svoji moči prispevali v tak sklad, posebno pa če bi v svojih ope- rokah testirali svoje premoženje v ta namen. Namen vzajemne podpore du- hovnih sobratov v sedajšnjih časih, je tako vzvišen in tako potreben, da se mu morajo podrediti vsi drugi namen!

Dr. Anton Jerovšek.

DUHOVNIM SOBRATOM Lavant. škofije! Prva letošnja številka „Vzajem- nosti“ poroča, da je že začela živahno delovati „Vzajemnost“, stanovska orga- nizacija duhovščine ljubljanske škofije, ki bi naj postala centrala vseh enakih organizacij po jugoslov. škofijah; a do- slej obstoji taka razen nje le še v Za- grebu. Ali jih drugod ni treba? Kaj pomaga privatno jadikovati nad sra- motnorednim gmotnim stanjem našega stanu, če pa nimamo organa, ki bi krepko in glasno mogel nastopiti? In to je edino krepka organizacija. Kar so vsi drugi stanovi že davno umeli, mar to nam ne gre v glavo? Nekdo je baje trosil vest, češ, našemu škofu taka organizacija ne bi bila po godu. To goitvo ne bo res. Ali se ne meče s tem nadpastirju in očetu diecezanske duhovščine hud, da, strašen očitek v obraz? Kaj si pa hoče škof početi z duhovščino, ki je v obupnih gmotnih razmerah, vsled tega včasih že malone obupana in večkrat po nepotrebnem zaničevana! Tudi škofje morejo biti boje gospodove le s klerom, ki je za- dovoljen in zato vnet za svoj poklic, čeprav seveda dobro gmotno stanje ni edini pogoj zadovoljnosti. Sicer pa imajo škofje po pravilih v organizaciji svoje zastopnike. — Kratko: čas je že davno napočil, ki bi nas bil moral najti organizirane; pa vsaj zdaj ne izgubimo frenutka. Sacerdos egestate donatus.

Dopisi.

SV. KRIŽ na Murskem polju. Šol- sko vodstvo in krajni šolski svet tu- kajšnje šole je naprosilo g. občinske predstojnike, da bi po občinah pobirali prostovoljne darove za knjige in šol- ske potrebščine ubogih šolarjev tukajš- nje šole katerih stariši ali njih gospo- darji ne morejo teh oskrbeti. Občine so darovale: Glava 160 K, Kristanci in Šalinci 360 K, Lukavci 400 K, Lo- garovci 500 K, Grabe 237 K, Kluča- rovc 240 K, Boreci 300 K, Križevci 536 K, Iljaševci 620 K, Staranovavas 504 K, križevska posojilnica 100 K, skupaj 4157 K. Polovica te vsote se bo prihranila za prihodnje leto. Vsem da- rovalcem kakor tudi nabirateljem se izreka priskrna zahvala.

Narodno gospodarstvo.

g POSLANEC VL. PUŠENJAK je v imenu Jugoslovanskega kluba izročil Trgovskemu ministru s priporočilom resolucije oziroma proteste proti uvozu vina iz Italije, katere so sklenile občine Dragučova, Poljčane, Mihalovci, Vosek, Vrhole, Gornja Sv. Kungota (podpisali so mnogi občani), Litmerk s podpisu občanov, Žerovinci s podpisu občanov, Tinje z odborom Kmetke zveze Sv. Tro- jica v Halozah, Raztez, Sp. Št. Jakobski dol, Vukovski dol, Ranca, Vurberg, Stanovsko, Novacerkev, Jelovec, Breg pri Ptuj, Lahonci, Hardek s podpisu vinogradnikov, Pleterje, nadalje kme- tijske podružnice v Zdolah s podpisu večine članov, v Poljčanah, gospo- darska in izobraževalna društva v Sv. Petru niže Maribora, v Sv. Urbanu pri Ptuj, Sv. Trojici v Halozah, krajevni odbor kmetke zveze na Sladkigori in v Poljčanah (v imenu 500 vinogradnikov) ter vinogradnik Ivan Vindiš na Bregu pri Ptuj.

g O VOJNIH POSOJILIH so pri- nesli listi netočna poročila. Poslanci Jugoslovanskega kluba so poizvedeli pri ravnateljstvu državnih dolgov, da bo o tem vprašanju odločila reparacijska komisija v Parizu in narodna skupščina v Beogradu.

g POSLANCI Jugoslov. kluba so opetovauo zahtevali od finančnega in poljedeljskega ministra, da se dovoli izvoz konj in zniža carina za izvoz.

Dosegli so, da je izvoz težkih konj prost in da se je carina znižala od 2000 Din. na 500 Din. za komad.

DR. KUKOVEC narekuje — držav- ljani naj plačujejo. V Beogradu se je vršila dne 16. t. m. seja finančno-eko- nomskega komiteja, na kateri je „milo- obrazni“ minister Dr. Kukovec pred- ložil nove uvozne in izvozne tarife. Izvozna tarifa je bila sprejeta z malimi spremembami. Izvozna carina je dolo- čena takole: Koruza in ječmen sta ca- rine prosta; na oves je plačati 5 dinar-jev za 100 kg; za govedo do 500 kg 500 dinarjev. Vse te postavke se po- večajo za 50 procentov vsled obrtnega davka. — V nekaterih krajih Štajerja in v celem Prekmurju je dosegla živi- noreja lepe uspehe in kmetje ne vedo kam z živino. Dosedaj so poizkušali, pošiljati govedo v Švico, a bodo morali to ukiniti, ker zabranjuje visoka carina vsak izvoz pod ugodnejšimi pogoji. To je delo Dr. Kukovca, ki je pred volit- vami klical tudi kmeta v demokratske vrste!

g PINCGAVSKIH BIKOV, 100 po številu dobimo carine prosto iz Avstrije. Za kompenzacijo za te bike je dovoljen izvoz debelih volov iz Jugoslavije in sicer 100 kg bika — 150 kg vola. Nem- ške bike dobi gospodarski odsek za- grebske vlade.

g PADANJE CEN v Nemčiji. V Nemčiji se opaža splošno padanje cen vseh predmetov. V Frankobrodu in Kolinu, ki so znani kot najdražji me- sti v Nemčiji, so v zadnjem času ce- ne celo za živila zelo močno padle.

Tako n. pr. je padla cena za funt riža od 5.20 na 3.80 mark, za funt graha od 2.80 na 2.25 mark, za funt koruze od 4.50 na 3.50 mark, za funt fižola od 4.50 na 3.50 mark, funt ka- ve je padel od 32 na 24 mark, funt masti (margarina) od 22 na 13 mark. Trgovci, ki so drago plačali blago, tr- pijo sicer skodo, toda blaga ne drže, ker vedo, da je istega v Angliji in A- meriki nagromadenega ogromne mno- žine in bi utegnili pozneje imeti še večje izgube.

g VREDNOST DENARJA. Ame- riški dolar stane 141 naših kron, za 100 avstrijskih kron plačaš 23 do 23 in pol naših kron, 100 nemških mark stane 241—243 naših kron, za 100 laških lir moraš plačati 524 naših kron; za 100 čehoslovaških kron 180—185 naših kron, francoski frank stane 9 kron 80 vin.

Spomenica naših škofov proti sokolizaciji šol.

(Konec.)

Iz tega sledi z vso jasnostjo: Uved- ba sokolske ideje in vzgoje v zvezi s telovadnim poukom, ki se je na naših šolah vršil do zdaj brez vsakega stran- karskega ali svetovnonazornega ozadja, pomeni uvedbo novega vzgojnega prin- cipe, ki je protiven zakonu, svobodi vesti in verskemu prepričanju ogromne večine katoliškega ljudstva ne more uni- čiti, je jasno, da državna naučna na- prava s tako naredbo sama izziva naj- hujši boj podanikov proti krivičnemu, nasilju, kulturni boj. Vlada in vsi naši vodilni državniki ga smatrajo za po- gubnega državi, narodnemu edinstvu in bratski slogi in so ga že večkrat svečano obsodili in odklanjali. Zato je, ako se jako milo izrazimo, zelo čudno, kako bi moglo ministrstvo prosvete ta svečani princip državne modrosti in in dalekovidnosti s svojimi proti svobodi vesti naperjenimi naredbami tako kruto kršiti in tako rušiti vero in zaupanje v državo, in kako bi moglo takorekoč s preziranjem iti preko vseh posledic, ki morajo iz takega postopanje nujno na- stati.

Je pa ta naredba tudi s peda- goškega stališča najhujše obsode vredna. Na eni strani se v šoli vrši versko-

nravni pouk, na drugi pa naj se mla- dina izpostavlja hudim duševnim bojem, v mlada srca se seje medsebojno sovraštvo in šola se in učilnice plem- enitih čustev izpreminjajo v bojšča strankarskih strasti. Otroci bi sovražili učitelja, učitelj bi se postavil v nasprotje s stariši, medseboj bi se deca delila v dva nasprotna tabora. Nastal bi razdor, ki bi je v obraz z namenom, ki ga ima doseči šola tako po zakonih kraljevine Srbije, kakor po zakonih naših dežel.

Naša šola že itak propada, ker se tolerira, da se izven šole mladina vlači v strankarske bogopozabne organizacije. Učni uspehi so čedalje slabši, mladina ne zna več spoštovati katrišnele avto- ritete. Vsled vedna večje nebrzdane svobode se otroci že v nežni mladosti odtegujejo vplivu mirnega, blažilnega pedagoškega dela ter potezajo v vrti- nec javnega življenja in njega, deloma razburjajočih ter demoralizirajočih vpra- šanj. Vspricho tega je, — milo rečeno — skrajno nespametno, če najvišja učna uprava ta pogubonosni proces pospešuje z naredbami, ki avtoritativno uvajajo v šolo strankarstvo, politične strasti in povod k razpору.

In res že prihajajo poročila iz srednjih šol, kako je izvajanje naredba ministra Pribečevića privedlo do ostril- sporov, debat in mučnih incidentov, ki morajo avtoriteto šolstva popolnoma izpodkopati, med učitelji in učenci na- praviti nepremostljiv prepad in učence same razdvojiti. In čimdalje bo to šlo, tem hujše bo, ker najvarnejši in naj- lutejši bo je boj za kulturna načela.

Zato proti imenovani naredbi glas- no in svečano protestiramo: Protestiramo proti takemu očitemu kršenju svobode vesti in verskega prepričanja ter proti taki brezobzirni žalitvi verskega čuta katoliških staršev, otrok in učiteljev, protestiramo ne samo kot katoličani, temveč tudi kot državljani Jugoslavije. Mi vsi vemo, kaj krščanska vera in kr- ščansko versko čustvovanje pomeni v zgodovini jugoslovanskega naroda. Naši pradedje se prelivali kri za svobodo svojega naroda v znamenju križa. »Z Bogom za domovino« je bilo geslo- rajnega velikega vojvode Mišića; nič velikega se ni storilo v korist naše domovine brez blagoslova božjega in krščanske vere. Zato more le tisti, ki ne želi dobro Jugoslaviji, odrejati, da se v naše šole uvede vzgoja po proti- krščanskih in celo brezbožnih načelih. Upamo, da bo vlada uvidela pogubnost in kvarnost te naredb ministrstva za prosveto; da bo sprevidela, da bi pro- svetna politika v takem duhu vedla do katastrofalnih posledic, da bi razdrila slogo in edinost, ki je neobhodno po- trebna za obstoj in razvoj naše ljubljene domovine.

Zato dvigamo svoj glas in zahte- vamo, da se naredba ministrstva pro- svete od 4. oktobra 1920 pod št. 14028 ukine za področje šol, katere obiskuje katoliška mladina, in telovadni pouk v teh šolah uredi po načelih zdrave pe- dagogije, brez stankarske in kulturno- bojne podlage, neodvisno od vsakršnih izven-šolskih vplivov in v skladu z versko-nravno vzgojo velja v naših šolah in katere si katoličani ne dajo vzeti za nobeno ceno.

ZA POSTNI CAS se toplo pripo- roča: 1. Marija žalostna Ma- ti. Spisal dr. Jos. Hohnje. Ta molit- venik obsega krasna premišljevanja posebno za krščanske matere. Stane trdo vezan z rudečo obrezo s poštnino vred 15. K. Naroči se v Cirilovi tis- karni v Mariboru. 2. Venečsve- tih pesmi. To je najlepša sloven- ska zbirka, ki obsega 1000 pobožnih pesmi. Stane lepo vezana z rudečo obrezo s poštnino vred 30 K. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Pridobivajte naročnike!

Gospod, kateri je 16. febr. na stolu pri vo- dovodu v Grajski kleti našel dva zlata prstana, se prosi, da jih prinese tja nazaj, drugače se ovadi. 101

Večja množina čisto to- čne strdi (među) se proda, kg po 55 K. Naslov v upravnistično listo. 3-4 93

Učenec se sprejme v trgo- vino Baloh & Rosina Grajski trg 3. Maribor. 2-2 98

Čevlje, dokolenice (gamaše), obleke, perilo, tržne torbice, pot. košare vrvi, ter razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.